

Advokaten Agneta

Agneta Gustafsson är advokat vid Advokatbyrån Nywa. I Bil & Bostad förklarar hon varannan vecka juridiska ord och begrepp samt svarar på läsarnas frågor i juridik, främst om avtalsrätt och bostadsköp.

Om juridiska begrepp på bokstaven J

Vad betyder jura novit curia?

Jura novit curia är en latinsk fras som betyder *domstolen känner rätten*. I Sverige tillämpar våra domstolar den processrättsliga principen, som kommer från den romerska rätten. Enligt principen *jura novit curia* har domstolen kunskap om alla lagar och regler och hur de ska tillämpas.

Av 35 kap. 2 § rättegångsbalken framgår att bevisning inte behöver läggas fram om vad lag stadgar. Det betyder att parter i en rättegång inte behöver föra bevisning om innehållet i svensk lag eller ange en viss paragraf, utan det räcker att återge de faktiska omständigheterna. Principen innebär att parterna inte uttryckligen behöver hänföra sig till någon särskild rättsregel eftersom domstolen ska använda den regel som är tillämplig i det aktuella fallet.

Principen *jura novit curia* är egentligen självklar. Till exempel förutsätter gemene man att en fotbollsdomare kan reglerna för fotboll för att kunna döma en fotbollsmatch.

Tack vare principen *jura novit curia* är våra svenska domare skyldiga att kunna lagen och parterna behöver inte föra bevisning om innehållet i svensk rätt, eftersom domstolen känner rätten.

Vad betyder jäv?

I regeringsformen, som är en av de svenska grundlagarna, finns den så kallade *objektivitetsprincipen*, som gäller för domstolar, myndigheter och andra som fullgör offentliga förvaltningsuppgifter. Principen innebär att personer inom domstolar och myndigheter ska beakta allas likhet inför lagen och iakttä saklighet och *opartiskhet*. För att upprätthålla objektivitetsprincipen, och därmed förtroendet för det allmänna, finns reglerna om *jäv*.

När någon har fått förtroendet att besluta i frågor som betyder mycket för andra, är det viktigt att vi kan lita på att vi behandlas rättvist, *lika* som andra och att personen inte fattar beslut för egen vinning. En anställd vid myndighet eller en förtroendevald person ska inte ens kunna misstänkas för att låta sig påverkas av *ovidkommande* önskemål eller hänsyn i sitt arbete. Regler om jäv är en självklar del av det svenska rättssystemet och kan hindra till exempel en domare från att döma i ett mål där det kan ifrågasättas om domaren är objektiv.

Vad är jäv? Reglerna om jäv talar om när en anställd eller förtroendevald ska anses ha ett sådant intresse i ett ärende att hans eller hennes opartiskhet kan ifrågasättas.

Flera olika anledningar kan ligga till grund för varför en person anses vara *jävig*. Jäv kan till exempel föreligga om du eller någon närstående är sökande eller har ett intresse i ärendet eller om ärendets utgång kan medföra synnerlig nytta eller skada för dig eller en närstående. Jäv kan också föreligga i mindre tydliga fall, till exempel när någon part eller intressent i ett ärende är vän eller ovän till myndighetspersonen, så kallat *delikatessjäv*. Detsamma gäller om du är ekonomiskt beroende av en part eller intressent eller om du är engagerad i saken på ett sådant sätt att misstanke lätt kan uppkomma att det brister i förutsättningarna för en opartisk bedömning.

Den som känner till en omständighet som kan antas göra hen *jävig* ska som huvudregel omedelbart själv uppmärksamma det och *själv ge sig tillkänna*. En person som kan vara *jävig* får normalt inte vidta någon åtgärd i ärendet över huvudtaget. Den får alltså varken delta i handläggningen av det

eller närvara vid sammanträden där ärendet behandlas. Om du misstänker att någon varit *jävig* kan beslutet i ärendet överklagas med hänvisning till jävet.

Vad betyder joint venture?

Joint venture är ett internationellt vedertaget begrepp som betyder *delat risktagande* och avser en särskild form av samarbete för att bedriva verksamhet. Exempel på synonymer till joint venture är *samriskföretag*, *samarbetsbolag*, *enkelt bolag*, *gemensamt företag* och *konsortium*.

Gemensamt för joint ventures är att två eller flera fysiska eller juridiska personer genom ett avtal bildar en allians för att genomföra ett visst projekt eller en viss verksamhet. Tanken bakom joint venture är att företagen tillsammans delar på risken som den nya verksamheten eller det nya projektet medför. Ägarna är bundna av samarbetsavtalet och utövar gemensamt bestämmande inflytande. Oavsett hur företag eller andra väljer att genomföra det nya projektet eller verksamheten kännetecknas joint venture av samarbete.

Det finns en mängd olika typer av joint ventures. Det som skiljer de olika typerna åt är bland annat de olika företagens inflytande över verksamheten eller om ett helt nytt bolag ska bildas som led i samarbetet. En *gemensamt styrd verksamhet* är en form av joint venture där inget nytt bolag bildas, utan företagen agerar istället tillsammans i en allians och samarbetar i enlighet med ett samarbetsavtal. En annan typ av joint venture är det som kallas för *gemensam verksamhet*. Då bildas ett nytt bolag, där de olika företagen äger andelar eller aktier i det nya bolaget.

Ett känt exempel på ett framgångsrikt joint venture är Sony och Ericsson som tillsammans som år 2001 slog ihop sina avdelningar som utvecklade, tillverkade, marknadsförde och sålde mobiltelefoner. SonyEricsson hade skapats, en framgångssaga som varade under ett decennium. När SonyEricsson var som störst tillverkades 103 miljoner telefoner och företaget gjorde en årlig vinst på nästan 15 miljarder kronor.

Ett annat exempel på joint venture är samarbetet kring Öresundsbron mellan den svenska och den danska staten. Samverkan i Öresundsbro Konsortiet sker genom ett konsortiaavtal som har godkänts av regeringarna i de två staterna. Öresundsbro Konsortiet ansvarar för kommersiell, trafikmässig och teknisk ledning av Öresundsbron mellan Danmark och Sverige.

Sammanfattningsvis har alla typer av joint ventures gemensamt att flera aktörer binder sig till ett samarbete och att ägarna tillsammans genom avtal utövar inflytande över verksamheten eller projektet, varvid de delar vinst och risker.

Jag avslutar med ett visdomsord av samverkan av författaren och politikern Helen Keller (1880-1968). *"Själva kan vi göra så lite, tillsammans kan vi göra så mycket."*

AGNETA GUSTAFSSON
Advokat,
Advokatbyrån Nywa

Har du en fråga? Skriv till Agneta!

Om du har funderingar kring bostadsköp, bilköp, juridik eller avtal, skicka din fråga till Agneta på e-postadressen advokaten@nywa.nu.

Vänligen notera att alla upplysningar enbart är informativa och inte utgör legal rådgivning. Rättslig rådgivning kan endast lämnas av advokat eller jurist som erhållit handlingar och fullständig information om omständigheterna i det enskilda fallet.

Kalender

Ett urval av veckans händelser och evenemang i Umeå.

VINMÄSSA

10-11 maj

Vinmässan med provningar och gäster.

Scandic Plaza.

GOSPELKONSERT

MED BY GRACE

Lördag 11 maj

Gospelkören By Grace kommer till Sävar.

Sävar Kyrka, kl 19:30.

BORDSHOCKEY-SM

10-12 maj

Umeå är värd för Bordshockey-SM.

Väven.

NYÖPPNING AV GUITARS

- THE MUSEUM

Lördag 11 maj

Gitarmuseet har flyttat och nyöppnandet firas.

Guitars, Umeå Folkets hus.
Kl 12-18.

BALETTAKADEMIEN

50 ÅR

10-12 maj

Jubileumsföreställning med Ballettakademien som fyller 50 år.

Umeå Folkets hus.

SOMMARCUPEN

Tisdag 14 maj

Minirally för två- till trehjuliga fordon.

Umeå Motorcycle Museum,
kl 18.

Med reservation för eventuella ändringar eller fel

Världens byggnader

Högst, längst, störst – eller speciellt på något annat sätt. Vi kollar in spektakulära byggnadsverk och konstruktioner från hela världen.

Danyang-Kunshan Grand Bridge

Världens längsta bro

Lika lång som sträckan mellan Robertsfors och Örnsköldsvik är Danyang-Kunshan Grand Bridge i Kina – världens längsta bro.

Tittar man på topp tio-listan över världens längsta broar dominerar Kina – sex av tio broar är kinesiska.

Från Shanghai i östra Kina och 16 mil västerut längsmed Yangtzeffoden till staden Nanjing går Danyang-Kunshan Grand Bridge. Denna bro, världens längsta, stod efter fyra års arbete klar 2010 och öppnades 2011. Trafiken utgörs av höghastighetståg.

I snitt är bron 30 meter över marken. Och det är just mark och inte vatten den största delen av bron löper över. Den längsta sträckan över vatten är nio kilometer över Yangchengsjön.

FAKTA

Danyang-Kunshan Grand Bridge

Vad

Bro mellan Shanghai och Nanjing i Kina.

Längd

164,8 kilometer.